

дивением" работи за своя народ. Името му се среща и заема важно място в кореспонденцията на Михаил Кефалов, Анастас Кипиловски, Райно Попович. Близки отношения се създават между него и В.Априлов.

Обладан от желанието да даде своя принос в общия поток от културни ценности, през 1842-1843 г. написва за нуждите на търговията "по българският език една такава добропорядъчна руководителна книга преобращаема в Теория та търговскаго взаимноописания и Двойноописателних списников."^{5а} Книгата е предназначена за нуждите на формиращата се търговска прослойка и в нея с примери са описани различните търговски дела. Разделена е на две части, от които първата "Содержава теорията...", а втората "поучава толкования на деянията сей пред положительней компании и за всички потребни търговски списници". Книгата е пръв опит да се даде теоретическа обосновка и практическа разработка на търговските операции. В отпечатаното обявление за набиране на спомоществатели Попович пише, че е решил да пожертва труд и време "само като да можа да принесе полезно что, колкото моим единокорным толко и всем другим приятелем."⁶

Междувременно се премества в Браила - средище на активен търговски обмен и втори значим център на българската емиграция. Тук написва литературно произведение, заглавната страница на което липсва, а през 1845 г. завършва третото поред съчинение - "Мосаида", - с религиозно-нравоучително съдържание, вероятно написано под впечатление на зараждащата се борба за църковно-национална самостоятелност.⁷

През времето между 1840-1860 г. почти няма книга, издадена със средствата на спомоществованието, в която да не фигурира името на Попович. Броят на предплащаните от него екземпляри е различен. От "Месецослов" (Календар вечный) на Христофур Сичаниколов записва 25 броя, от "Заради возрождение новой болгарский словесности" - 15, за "Всеобща география" на Иван Богоров - 5. От "Кратко землеописание" на Г.Економов предплаща 5 броя в дар на Ловчанското Горнокрайско училище. Попович се среща и сред спомоществователите на гръцки книги. Информацията за броя и характера на записваните от него книги по индиректен път дава възможност да добием представа за политическата подкладка на Михаил Попович, намерила по-късно реализация в усилията му за организиране на волонтирите в Кримската война 1853-1856 г. и в борбата за независима българска църква.

От втората половина на 50-те години заслужават внимание отношенията между Попович и най-ярката фигура сред българската емиграция - Г.С.Раковски. По всяка вероятност "патриархът" на нашето политическо възрождение добива представа за него от писмо на Анастас Гранитски, писано през есента на 1853 г. То е отговор на Раковски във връзка с издаване на изобличителна брошура против Александър Екзарх. Между най-видните заслужили българи се споменава и г-н М.Попович в Браила.⁸

Съществуват косвени сведения за запознанството между двамата още от времето на браилските бунтове, но все още документалната основа за подобно твърдение е недостатъчна, за да влезе в научно обръщение.